

Ajuntament de Benissa

BENISSA (MARINA ALTA)
MOROS I CRISTIANS 2012
del 22 de juny al 2 de juliol

Sumari

- 1 Himne a Sant Pere Apòstol
- 3 SS. MM. Els Reis d'Espanya
- 4 Salutació del Rector de Benissa,
Domingo Sabater Salelles
- 5 Salutació de l'Alcalde de Benissa,
Juan Bta. Roselló Tent
- 6 Salutació de la Regidora de Festes,
Raquel Soliveres Fullana
- 7 Salutació de la Presidenta de l'Associació de Moros i
Cristians de Benissa,
Verónica Bertomeu Biosca
- 8 Salutació del President de la UNDEF,
Francisco López Pérez
- 9 Salutació de la Vice-Presidenta de l'Associació de
Moros i Cristians de Benissa,
Silvia Sendra Cuello
- 11 Junta de Govern de l'Associació de Moros i Cristians
de Benissa
- 12 **BÀNDOL CRISTIÀ**
- 14 Ambaixada Cristiana
- 16 Salutació del Banderer Cristià,
Juan José Santacreu Vallés
- 18 Salutació de l'Ambaixador Cristià,
Rafael Castelló Almazán
- 20 Salutació del Capità Cristià,
Jaime Cuello Perles
- 22 FILÀ PIRATES
- 24 FILÀ TEMPLARIS
- 26 FILÀ CORSÀRIES
- 28 FILÀ CONQUERIDORES
- 30 FILÀ LLAURADORS (Filà Capitana Cristiana 2012)
- 32 **BÀNDOL MORO**
- 34 Ambaixada Mora
- 36 Salutació del Banderer Moro,
Diego Cardona Bolufer
- 38 Salutació de l'Ambaixadora Mora,
Mª Ángeles Crespo Martí
- 40 Salutació de la Capitana Mora,
Rosa Ivars Ribes
- 42 FILÀ CALIFES
- 44 FILÀ SHARQUIES
- 46 FILÀ BEDUINES
- 48 FILÀ TAIFES ESLAUS
- 50 FILÀ BEREBERES
- 52 FILÀ ZAIRENYES (Filà Capitana Mora 2012)
- 54 **VIVINT LA FESTA !!!**
- 55 Pregó Moros i Cristians Benissa 2011,
Raúl Martínez Ivars
- 57 Resum Mig Any
- 59 Resum Festes 2011
- 64 Salutació de l'Ambaixadora Cristiana 2011
María Naharro Martínez
- 65 Salutació de la Capitana Cristiana 2011
Maite Santacreu Ortolá
- 66 Salutació de l'Ambaixador Moro 2011
Ximo Roselló Roselló
- 67 Salutació del Capità Moro 2011
Juan Carlos Sánchez Zambudio
- 68 Concurs de Dibuix Infantil
- 71 Concurs de Fotografia
- 80 Recull de Premsa
- 82 Recordant la Festa
- 88 Un Any de Treball
- 94 **COL-LABORACIONS LITERÀRIES, D'ASSAIG I
D'ENTITATS CULTURALS**
- 96 Sólo tú tienes palabras de vida eterna
Fr. J. Jordi Escrivà, ofm.
- 97 La il·lusió per la festa
- 98 La filà Xarques compleix 25 anys !!!
- 100 Adéu a un Capità, Joaquim Roselló Cabrera
Llorenç Bertomeu Bañuls
- 102 Sóc Corsària
Sandra Caravaca Ferrer
- 104 A tu, dona
Raúl Martínez Ivars
- 107 Recordatori José Jorro
Filà Llauradors
- 108 Recordatori Fani Salinas
Filà Corsàries
- 109 Recordatori Ximo Roselló
Filà Taifes Eslaus
- 110 Recordatori Àngel Crespo
Pepe Ciudad Ivars
- 111 Recordatori Toni Ivars
Filà Templaris
- 112 Les incursions mudèjars al litoral alacantí
Immaculada Crespo Font
- 115 Les esglésies de Reconquesta al Regne de València
Carmen Giner Burguete
- 118 Les cançons irreverents a Benissa
Francesc-Xavier Soler i Garcia
- 120 Un sermó del rector liberal Mariano Borja davant
l'agitació carlista a Benissa (abril de 1836)
Teodoro Crespo Mas
- 122 Desfilars
Vicent Ibáñez
- 125 Coses del meu poble d'abans i d'ara...
M. Pura Planells Ivars
- 126 Agrupació Filatèlica Numismàtica de Benissa
Marcos Antonio Torres Planells
- 128 Un día grande
M. Pura Planells Ivars
- 128 Cuando junio se despidió
Andrés Amorós Ivars
- 129 Club de Ajedrez de Benissa
- 130 Associació Betlemista Amics del Betlem de la Marina
José David Ivars Pellicer
- 133 Un Somni, un projecte, una realitat... un any
perimetral
Miguel Ángel Soliveres Fullana
- 134 Els Amics del Carro
- 135 Societat Lírica i Musical de Benissa
Rafael Ivars Molines
- 136 Associació Sifasol, escola de música moderna
- 138 Asociación de Amas de Casa de Benissa
- 139 Saluda Comissió de Festes Puríssima Xiqueta 2012
Juan F. Tent Álvarez
- 140 **PROGRAMA D'ACTES**
- 146 **PUBLICITAT**

UN SERMÓ DEL RECTOR LIBERAL Mariano Borja

DAVANT L'AGITACIÓ CARLISTA A BENISSA (ABRIL DE 1836)

El 28 d'abril de 1836 el periòdic madrileny *El Español*. *Diario de las doctrinas y de los intereses sociales* (nº 180) reproduïa una carta, escrita el 12 d'abril i enviada per un individu que signava com a J.V.S., en la qual es relataven els successos que havien tingut lloc recentment al poble de Benissa. Segons aquesta carta (que reproduïm a baix), la notícia de l'ocupació de Xiva el 31 de març per part de les tropes del carlista Cabrera hauria agitat els carlistes benissers el Dissabte Sant, dia 2 d'abril. Davant això, el rector del poble hauria reaccionat, al dia següent diumenge de Pasqua, fent un discurs patriòtic des del púlpit, en el qual exhortaria a la fidelitat cap a la reina Isabel II i la seua mare regent. Com a resposta, l'escrit ens diu que el dia després apareixerien, penjats en distints llocs del poble, una sèrie de pasquins carlistes en els quals s'insultava la reina i s'amenaçava de mort el rector.

L'arribada de la notícia de l'expulsió del general Cabrera de Xiva per la immediata intervenció del general Palarea, va fer que el rector, junt amb les autoritats locals, prenguera la iniciativa de fer tres dies d'il·luminació al poble, de cantar el Te Deum el dia de Sant Vicent en acció de gràcies, i que es féra una missa solemne. La carta ens descriu algunes parts del sermó que el rector va fer en aquella missa, en les quals es feia de nou una forta crítica als carlistes i una encesa defensa del patriotisme i de la fidelitat a la reina per part dels benissers.

En la Història de la parròquia de Benissa, de J.J. Cardona i Ivars (Benissa 2002, pp. 56, 60-64), trobem qui va ser aquest rector tan destacat en la defensa de la causa liberal contra el carlisme. Es tracta de Mariano Borja, un ex-caputxí enclaustrat que va estar en la parròquia de Benissa en un primer moment el 1823, i després entre el 1835 i el 1852. La trajectòria política d'aquest rector permet comprendre perfectament el compromís polític que mostrava en els seus sermons. Cardona, que reporta entre altres les notícies de L. Barbastro Gil sobre aquest personatge (tractat en *El clero valenciano en el Trienio Liberal*, Alacant 1985, p. 241, y *Revolución liberal y reacción* (1808-1833). *Protagonismo ideológico del clero en la sociedad valenciana*, Alacant 1987, p. 127, 152 i 154), ens diu que Mariano Borja va ser ja des de la Guerra del Francès un fervent liberal, que va pertànyer al cercle de diputats valencians de les Corts de Cadis i que va ser capellà dels guerrillers, arribant a ser capturat i empresonat a Jaca pels francesos. Acabada la guerra seria nomenat capellà d'honor de l'Ajuntament

de València, i el 1823 el trobem com a rector de Benissa, però ho seria per poc de temps perquè amb l'arribada de Ferran VII va ser encausat i tancat a la presó pel seu ideari liberal, passant per les presons de València, de Ceuta i del Castell de Bellver, a Mallorca. Amnistià i retornat de nou a la parròquia de Benissa el 1835, estaria allí fins al 1852, sent encausat de nou per altres qüestions i segurament a causa dels seus enemics polítics. Ja més avant, el 1854, com a capellà de la Milícia Nacional, el trobem oficiant una missa organitzada per les autoritats de la Diputació Provincial en homenatge al progressista Pantaleó Bonet i als companys afusellats al dic del port d'Alacant el 8 de març de 1844.

Un rector liberal fent front a l'agitació carlina a Benissa durant la Primera Guerra Carlina: la fortuna ha fet, si més no, que s'hagen conservat els ecos de la seua activitat "política" a través d'un dels seus sermons. Amb aquesta notícia tenim, doncs, no només un testimoni vívid de l'ambient polític al poble durant la Primera Guerra Carlina, sinó també una (altra) mostra del paper del clergat i del púlpit en la propagació de consignes polítiques, en aquest cas en clau liberal. Ja arribarien els temps, a principis del s. XX, en què les consignes polítiques difoses des del púlpit hagueren d'anar dirigides contra uns destacats liberals, religiosos i intel·lectuals, benissers, els germans Cabrera. Un dels quals, el bisbe protestant J.B. Cabrera, naixia el 1837, just un any després del sermó de Mariano Borja: anècdota que ens parla, potser, de la força amb què l'ideari liberal havia arrelat en alguns sectors de Benissa.

Fet i fet, transcrivim a continuació la carta apareguda a *El Español*:

"Benisa 12 de abril

Amante cono V(sted) de nuestra adorada patria, y de nuestra inocente Reina, no puedo menos de transmitirle un pequeño resumen de lo acaecido estos dias en esta villa.

Sábado santo obsevósee cierta agitacion en los semblantes de resultas de las noticias que venian de esa, sobre la aproximacion del rebelde Cabrera. Dia de Pascua por la mañana nuestro cura subió al púlpito, y con aquel fervor que es propio de su patriotismo, exhortónos al amor, obediencia y fidelidad á ambas Reinas Madre é Hija, y á las autoridades por ellas constituidas. Al amanecer del otro dia apareció

una porcion de pasquines sediciosos clavados en diferentes parages de la villa: sobre la puerta del cura habia uno en que se le amenazaba de muerte, despues de vilipendiar a S(u) M(ajestad). Estos libelos aumentaron la turbacion, y al otro dia con la noticia de que el general Palarea estaba á la vista de los facciosos, se alentaron los buenos, y desmayaron los sospechosos. Sobrevino por instantes la derrota, y con ella la calma; pero este venerable cura juzgó se debía hacer alguna demostracion pública en desagravio, y se convino con las autoridades locales en que se hiciesen tres dias de iluminacion, y que el dia de San Vicente se cantase en accion de gracias el Te-Deum, y una misa solemne; concurrió toda la villa y ocupó el púlpito el cura, quien despues de haber recitado varios pasages de la historia, asi sagrada como profana en que los hombres clamaron al cielo en la tribulacion, y despues de socorridos rindieron gracias, dijo: "Esta es la conducta que observan en este dia los buenos españoles, los hijos é hijas de Benisa; pero hijos que son amantes de su patria, y las hijas que son amantes de su angélica Reina; no hijos espúreos que siempre tienen alzado el puñal para clavarlo en el corazon de la madre patria; no las hijas fátuas y necias que con desdoro de su propio sexo se complacen en que se hable con poco decoro de una Reina Gobernadora, la mas religiosa y clemente; de una augusta princesa que nos ha regalado el cielo para nuestro consuelo, y que por sus oficios maternales merece que los españoles todos la llamemos antes madre que Reina. Esta es, repito, la conducta que hoy observamos reuniéndonos en el sagrado recinto de este templo, para dar gracias al Señor por haber triunfado en los campos de Chiva las armas de la patria de las de la traicion, las armas de la Reina de los pérfidos facciosos; de esos que se titulan carlinos, cuando debian titularse ladrones y asesinos; de esos infames, que do quiera que pisan sus infames plantas, allí estampan el estupro, la desolacion y la muerte; de esos caribes que tienen valor para proclamar con la boca á Jesucristo, cuando con las obras no hacen mas que estender el imperio de Satanás. ¿Y con qué instrumentos se ha valido el señor para dar á estas provincias tal dia de gloria? De un general que ya supo consagrar la primavera de sus dias á la defensa de su patria; de un general en quien brillan á la par las virtudes cívicas y evangélicas, y por lo mismo perseguido á muerte por los enemigos mortales de nuestra nacion, en la época del infando realismo, y en los diez años de execrable memoria; que con un puñado de valientes y el nombre de Palarea por estandarte, se presentó en la lid, los venció y derrotó: ¿y cómo habian ellos de figurarse que unos hombres acostumbrados desde las fajas á las delicias y encantos de la metrópoli, á los regalos y comodidades de sus casas, y siempre á la vista dulce de sus padres, esposa é hijos, como son los nacionales de Valencia, lo hubieran de haber abandonado todo, y sin reserva sacrificándolo todo en las aras de la patria, para formar parte de la columna pequeña,

pero vencedora y triunfante; pequeña, pero grande en la memoria de los valencianos? ¿cómo pudieran haber creido los carlinos que unos hombres de temple naturalmente delicado, se les habian de presentar, no solo como veteranos y aguerridos, sino como robustos y bravos leones? Digitus patriae et Reginae est hic. Esta admirable y portentosa metamórfosis, produce en los pechos religiosos y en los ciudadanos honrados el dulce amor á su patria y á su Reina; á los desleales no es dado experimentar en sus envilecidos pechos tamaños rasgos de valor".

Hasta aqui amigo mio he podido recordar lo que dijo este buen cura, porque en efecto me gustó mucho; en la conclusion hizo una reseña de la marcha franca del ministerio; de la constancia inalterable del ejército; de la pericia y decision de los Minas, Córdoba, Esparteros, Oráas y Mendez-Vigos; de la confianza que inspira esa audiencia por contar en su seno magistrados íntegros y celosos: habló tambien de los gobernadores civiles de esa y esta provincia; del gobernador eclesiástico; de ese Excmo. ayuntamiento; concluyendo, que con tales autoridades nada teníamos que temer.

Quisiera amigo mio que V(sted) diese la publicidad posible á este mi escrito, á fin de que todos los amigos sepan lo que aqui ha ocurrido, y que si por acá hay malos españoles es mayor el número de los buenos y leales. Entre tanto se repite á su disposicion.—J.V.S.

P.D. Acaba de venir una orden del general, para que en el sitio de los pasquines se pongan elogios á la Reina".

Teodoro Crespo Mas